

LIETUVOS RESPUBLIKOS ŽEMĖS ŪKIO RŪMAI

Lietuvos Respublikos Seimo Biudžeto ir finansų komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Aplinkos apsaugos komitetui
Lietuvos Respublikos Seimo Kaimo reikalų komitetui
Lietuvos Respublikos aplinkos ministerijai
Lietuvos Respublikos finansų ministerijai
Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministerijai

2021-10-28 Nr. 1.03-0513

DĖL TEISĖS AKTO PROJEKTO NR. 21-30921

Žemės ūkio rūmai, išnagrinėję Lietuvos Respublikos akcizų įstatymo Nr. IX-569 1, 2, 3, 27, 35, 36, 37, 38, 39, 41, 43, 53, 54, 55, 58¹, 59 straipsnio, II skyriaus penktojo skirsnio pakeitimo, 40 straipsnio pripažinimo netekusiu galios ir Įstatymo papildymo 4 priedu įstatymo projektą Nr. 21-30921 (toliau – Projektas), teikia pastabas bei pasiūlymus.

Numatoma, kad Projektas parengtas siekiant įgyvendinti Aštuonioliktosios Vyriausybės programos ir jos įgyvendinimo plano nuostatas, susijusias su žaliosios mokesčių pertvarkos iniciatyvomis bei su teisingesne ir augti palankia mokesčių sistema, taip pat tarptautiniu mastu keliamus su klimato kaita susijusius tikslus. Žemės ūkio sektoriui aktualūs pakeitimai susiję su žemės ūkio veikloje naudojamų gazolių akcizų tarifų pasikeitimais bei dedamosios už anglies dioksidą (CO₂) atsiradimu.

Siūloma mokesčių pertvarka žemdirbių atžvilgiu nėra proporcinga ir neatitinka šiandienos realijų. Šiuo metu žemdirbiai neturi technologinių alternatyvų (pvz.: elektra ar vandeniliu varomų traktorių, saulės ar vėjo energiją naudojančių grūdų džiovyklų ir pan.), kurias pasitelkę galėtų sklandžiai, nepraradę konkurencingumo pereiti prie mažiau taršių technologijų žemės ūkio sektoriuje taikymo. Absoliuti dauguma Lietuvos ūkininkų naudojausi technika, kuri varoma dyzeliniu kuru, todėl negalėdami įsigyti lengvatiniu akcizo tarifu apmokestinto kuro, žemės ūkio subjektai bus priversti būtiniais žemės ūkio darbams atlikti reikalingą kuro kiekį įsigyti be lengvatos. Dėl šių pakeitimų išaugs ūkininkų sąnaudos, o tai turės tiesioginę įtaką žemės ūkio produkcijos kainoms, kas galiausiai atsilieps ir vartotojams.

Projektu siekiama įgyvendinti Nacionaliniame energetikos ir klimato srities veiksmų plane nurodytas priemonės dėl taršaus iškastinio kuro vartojimo mažinimo, taikant mokestines priemones, tačiau nesant prieinamų alternatyvų, tai bus tik dar vienas papildomas iššūkis žemės ūkio sektoriui, su kuriuo ne visi sugebės susidoroti. Esant tokioms aplinkybėms, abejojame, kad numatomos išmetamų šiltnamio efektą sukeliančių dujų (ŠESD) kiekio mažinimo priemonės bus efektyvios ir paskatins atsakyti aplinkai žalingų kuro rūšių žemės ūkio sektoriuje. Nepavykus suvaldyti naujų iššūkių, Lietuvos žemės ūkio sektorius didžia dalimi gali prarasti turimą potencialą, taip sąlygodamas Lietuvos bendrosios pridėtinės vertės bei valstybės biudžeto praradimus, taip pat neigiamą poveikį kitiems susijusiems sektoriams. Svarbu ir tai, kad

Chamber of Agriculture of the Republic of Lithuania

Asociacija
Duomenys kaupiami ir saugomi
Juridinių asmenų registre
Kodas 135199748
K. Donelaičio g. 2, LT-44213 Kaunas, Lietuva, Lithuania

Tel. (8 37) 400 351
Phone +370 37 400 351
Faks. (8 37) 400 350
Fax +370 37 400 350
El. paštas zur@zur.lt

<http://www.zur.lt>
PVM mokėtojo kodas LT351997412
Atsiskait. sąskaita Nr. LT717300010002241806
AB Swedbank bankas, banko kodas 73000

vadinamoji žalioji mokesčių peržiūra ir su tuo susiję sprendimai būtų priimami tik įvertinus kaimyninių šalių sprendimus dėl akcizų tarifų keitimo. Pažymime, kad akcizo tarifo lengvatą gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veikloje, taiko ir kitos Europos Sąjungos šalys. Lietuvoje taikomi mokesčiai turėtų būti artimi kaimyninėse šalyse taikomiems mokesčiams, nes tai leistų išlikti konkurencingiems tiek vidaus, tiek ir užsienio rinkose. Šiai dienai didžiausias Lietuvos ūkininkų konkurentas yra Lenkija su savo ganėtinai pigia žemės ūkio produkcija, todėl bet koks išlaidų padidėjimas Lietuvos ūkininkams, ženkliai padidins jų produkcijos kainas ir atitinkamai sumažins konkurencingumą.

Žemdirbiška visuomenė supranta tiek nacionaliniu, tiek ir tarptautiniu mastu keliamus su klimato kaita susijusius tikslus ir rekomendacijas, kuriais siekiama prisidėti prie žalios ir teisingos Europos Sąjungos ekonomikos pertvarkos pagal Žaliąjį kursą, tačiau planuojami mokestinės sistemos pokyčiai turėtų būti nuosaikesni. Tuo tikslu turėtų būti atlikta būsimo poveikio Lietuvos žemės ūkio sektoriui analizė bei įvertintos realios žemdirbių galimybės prisitaikyti per tokį trumpą laikotarpį. Be to, būtina ieškoti racionalių sprendimų, užtikrinti skatinimo bei paramos priemones, kurios ilgainiui galėtų prisidėti prie aplinkai žalingų kuro rūšių bei technologijų atsisakymo. Įvertinus tai, kad žemės ūkio subjektai gali nespėti prisitaikyti bei atsinaujinti šiuo metu naudojamos technikos ir įrengimų, būtų tikslinga nustatyti ilgesnį pereinamąjį laikotarpį, kurio metu ūkininkai galėtų pasinaudoti nacionalinėmis ir (ar) Europos Sąjungos paramos priemonėmis.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta aukščiau, siūlome:

- **Akcizų tarifą šildymui skirtiems gazoliams (raudonam dyzelinui) didinti ne taip drastiškai, bet nuosekliai, t. y. nuo 2024 m. – 100 Eur/1000 l, nuo 2025 m. – 200 Eur/1000 l, nuo 2026 m. – 300 Eur/1000 l, nuo 2027 m. – 372 Eur/1000 l;**
- **Lengvatiniu akcizų tarifu apmokestintiems gazoliams, skirtiems naudoti žemės ūkio veikloje (žaliajam dyzelinui), nustatomas apribojimas galėtų būti pradėtas taikyti vėliau, t. y. nuo 2026 m. – ne daugiau kaip 100 tūkst. litrų vienam subjektui, nuo 2027 m. – ne daugiau kaip 50 tūkst. litrų apribojimas;**
- **CO₂ dedamoji žemės ūkio subjektams būtų pradėta taikyti, tik tuomet, kai rinkoje atsiras realios galimybės įsigyti alternatyvius technologinius sprendimus (elektra ar vandeniliu varomus traktorius, grūdų džiovyklas, veikiančias atsinaujinančių energijos išteklių pagrindu ir pan.).**

Pagarbiai

Direktorius

Sigitas Dimaitis